

SAMENVATTING DROGEMONDONDERZOEK

WANNEER?

- > 3 maanden drogemondklachten
- klinische symptomen
- een oorzaak in de anamnese (i.c.m. 1 of 2)

HOE?

- A Speekselmetingen B Xerostomievragenlijst C Voedingsdagboek

A SPEEKSELMETINGEN

Altijd op dezelfde wijze meten op hetzelfde tijdstip. Patiënt moet 1,5 uur voor afname niet eten, drinken (kraanwater mag wel), roken of tandenpoetsen. Niet opgevolgd? Maak een nieuwe afspraak. Zet de patiënt rechtop in de stoel. Verzoek de patiënt voor en tijdens de afname zo min mogelijk te praten. Laat het aanwezige speeksel doorslikken.

AFNAME VAN

Ongestimuleerd speeksel (OS)

- Patiënt mag niet slikken, geen kauw- of zuigbewegingen maken, niet praten.
- Laat patiënt gedurende 5 minuten het speeksel zonder door te slikken, voorzichtig (zonder de speekselvloed te stimuleren) uitspugen in een afgewogen bekertje.

Kauwgestimuleerd speeksel (KS)

- Geef patiënt een blokje smaak- en reukloze paraffine of een elastiekje om op te kauwen.
- Laat patiënt hierop 1 minuut kauwen.
- Laat het speeksel doorslikken.
- Laat dan gedurende 5 minuten elke halve minuut het aanwezige speeksel uitspugen in een afgewogen bekertje.

Zuurgestimuleerd speeksel (ZS)

- Laat de tong ver uitsteken.
- Strijk een chirurgisch wattenstaafje gedrenkt in een 2% citroenzuur-oplossing gedurende 5 minuten elke halve minuut vanaf dorsaal langs de zijkanten van de tong en tongpunt.
- Laat de patiënt steeds speeksel uitspugen in een afgewogen bekertje, voordat u het wattenstaafje langs de tong strijkt.

VASTSTELLEN

Secretiesnelheid

- Weeg de bekertjes OS, KS en ZS na het opvangen.
- Deel het gewicht aan speeksel door het aantal minuten waarin het is opgevangen.

Zuurgraad

- Gebruik pH-indicatorstrips in ieder geval in de range pH 4.0 – 8.0.
- Dompel de pH-strips + 2 seconden in het afgenomen speeksel.
- Vergelijk de kleur van de pH-strips met de kleuren op de bijbehorende standaard.

Visco-elasticiteit

- Laat het OS, KS en ZS (na weging en pH-bepaling) uit het bekertje lopen.
 - Draad? → seromuceus
 - Dunwaterig? → sereus
 - Stroperig? → muceus

B XEROSTOMIEVRAGENLIJST

1	Mijn mond voelt droog aan wanneer ik eet	1	2	3
		nooit	soms	altijd
2	Mijn mond voelt droog aan	1	2	3
		nooit	soms	altijd
3	Het kost me moeite om droog voedsel te eten	1	2	3
		nooit	soms	altijd
4	Ik heb moeite met het doorslikken van bepaalde voedingsmiddelen	1	2	3
		nooit	soms	altijd
5	Mijn lippen voelen droog aan	1	2	3
		nooit	soms	altijd

Zie voor afkapswaarden de tabel aan de andere zijde

Xerostomiescore XI-NL

C VOEDINGSDAGBOEK

Laat de patiënt een week lang een voedingsdagboek bijhouden om een nauwkeurig inzicht te krijgen in de innamefrequentie van eten en drinken.

SAMENVATTING ADVIES DROGE MOND

Advies Droge mond	Patiënt heeft langer dan 3 maanden drogemondklachten of objectief waarneembare klinische symptomen van een droge mond				
	Uitkomsten speekselmetingen				
Drogemondscore	DMS 0	DMS 1	DMS 2	DMS 3	DMS 4
Xerostomiescore	< 8	≥ 8			
Secretiesnelheid ongestimuleerd speeksel	≥ 0,20	≥ 0,20	< 0,20	< 0,20	< 0,20
Secretiesnelheid kauwgestimuleerd speeksel	≥ 0,50	≥ 0,50	≥ 0,50	< 0,50 of	< 0,50 en
Secretiesnelheid zuurgestimuleerd speeksel	≥ 0,50	≥ 0,50	≥ 0,50	< 0,50	< 0,50
ADVIES	Basisadvies Cariës- preventie	Advies xerostomie	Advies hyposialie, speeksel te stimuleren	Advies hyposialie, speeksel beperkt te stimuleren	Advies hyposialie, speeksel niet meer te stimuleren
Extra aandachtspunten tijdens de controlebezoeken					
Actualiseer anamnese en medicatieoverzicht	x	x	x	x	x
Controletermijn bij drogemondklachten	1 - 2/jaar	2 - 3/jaar	2 - 3/jaar	4 - 6/jaar	4 - 6/jaar
Geneesmiddelengebruik: verwijs voor medicatiebeoordeling		[x]	[x]	[x]	[x]
Mogelijke (systeem)ziekten zonder oorzaak in de anamnese en ongestimuleerd speeksel: verwijs voor het stellen van een diagnose			< 0,10 ml/min	< 0,10 ml/min	< 0,10 ml/min
Radio- of chemotherapie hoofd-halsgebied: volg in overleg het mondzorgprotocol van het ziekenhuis, wees alert op orale mucositis en recidieven orale tumoren					x
Vitamine D-suppletie Gezondheidsraad/Voedingscentrum, 2012		x	x	x	x
Verlichting drogemondklachten					
Niet roken, geen koffie, geen thee		x	x	x	x
Stimuleer secretiesnelheid met kauw- en smaakstimuli		x	x	(x)	
Stimuleer secretiesnelheid met pilocarpine (in overleg met huisarts)				[x]	[x]
<i>Overdag</i>					
Slokjes (kraan)water, of watervernevelaar		x	x	x	x
Slokjes zout- of zout-(soda)oplossing					x
<i>'s Nachts</i>					
luchtbevochtiger		x	x	x	x
Speekselsubstituut				(x)	(x)
Cariëspreventie					
Mondhygiëne	2/dag	2/dag	2/dag	2/dag	2/dag
Interdentaal reinigen		x	x	x	x
F-tandpasta ppm	1000 - 1500	1500	1500	1500	1500
Extra fluoride d.m.v. extra poetsen met F-tandpasta of spoelen met F-mondspoelvloeistof, 0,05%, pH-neutraal		[1/dag]	1/dag	2/dag	2/dag
F-mondgel, 1%, pH-neutraal (LNA)			[1/maand]	[1/2 weken of 1/week]	[1/2dagen of 1/dag]
F-professionele applicaties (tijdelijk)		[x]	[x]	[x]	[x]
Eet- en drinkmomenten	max. 7/dag	max. 7/dag	max. 7/dag	max. 7/dag	max. 7/dag
Zoetmomenten	max. 7/dag	max. 7/dag	max. 7/dag	max. 3/dag	max. 3/dag
Zuurmomenten	max. 7/dag	max. 7/dag	max. 7/dag	max. 3/dag	max. 3/dag
Preventie ontsteking mondslijmvlies					
Antimycotica. Orale mucositis, Landelijke richtlijn, 2015				[x]	[x]

(x) uitproberen, [x] op indicatie

Advies Droge mond per Drogemondscore (DMS). Veel van de deeladviezen zijn op het niveau van expert-opinion. De gebruiker dient zijn keuze te motiveren.